

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Економічна сутність поняття економічна безпека підприємства	5
1.2. Система управління економічною безпекою.....	21
1.3. Особливості організації та управління економічною безпекою	29
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ТА АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	31
2.1 Організаційно-економічна характеристика ПрАТ «Нова Лінія».....	31
2.2 Комплексна оцінка рівня економічної безпеки ПрАТ «Нова Лінія».....	42
2.3 Сучасні проблеми й перспективи розвитку економічної безпеки ПрАТ «Нова Лінія».....	55
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПрАТ «НОВА ЛІНІЯ»	68
3.1. Прогнозування внутрішніх і зовнішніх загроз економічної безпеки підприємств	68
3.2. Теоретичні напрями удосконалення економічної безпеки ПрАТ «Нова Лінія».....	74
ВИСНОВКИ	79
Список використаних джерел	83
Додатки	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Економічна безпека являє собою динамічний інститут, який, використовуючи свої економічні та політичні властивості в ринковій системі господарювання, виконує функції різнопланового забезпечення ефективної економічної діяльності всіх підрозділів та підсистем, функції по формуванню та підтримці відповідної конкурентоспроможності та функції захисту економічних інтересів у разі неефективного функціонування економіки.

Актуальність теми полягає в тому, що відсутність системних наукових розробок управління економічною безпекою підприємства та потреби захисту практичної діяльності суб'єктів господарювання в умовах ринкових ризиків і економічної кризи обумовлюють необхідність розробки комплексу організаційних механізмів управління економічною безпекою підприємства.

При написанні дипломної роботи були використані методи статистичного групування, статистичних показників та методи прогнозування.

Об'єктом дослідження дипломної роботи є шляхи профілактики внутрішніх та зовнішніх загроз економічної безпеки ПрАТ «Нова Лінія» .

Предметом дослідження дипломної роботи є економічна безпека ПрАТ «Нова Лінія».

Метою дипломної роботи є дослідження економічної безпеки. В умовах господарювання, яким властиві ризик та невизначеність, дуже важливого значення набуває економічна безпека всіх суб'єктів підприємницької та інших видів діяльності. З урахуванням підприємств них процесів та особливостей розташування країни, особливу увагу набуває дослідження теорії економічної безпеки підприємства, її структури та об'єктів, визначення основних небезпек і загроз, кількісних та якісних показників оцінки рівня економічної безпеки, методів аналізу факторів ризику і, що особливо

важливо, основних напрямків забезпечення безпеки. Особливого сенсу на теперішній час набуває питання вивчення економічної безпеки підприємств торговельної галузі, яке досить мало висвітлено в сучасних наукових джерелах. Рішення даного питання дозволить проводити на відповідному рівні моніторинг безпеки підприємств, ефективно управляти фінансовою стійкістю, оптимізувати витрати в умовах кризи, управляти ризиками в діяльності підприємств, оцінювати ефективність управління інвестиційними та інноваційними проектами з позиції наслідків та погроз сталого розвитку підприємства в умовах невизначеності зовнішнього середовища.

Інформаційною базою дипломної роботи є дані по економічній безпеці на ПрАТ «Нова Лінія» за 2014-2016 роки.

ВИСНОВОК

Система безпеки будівельно-господарського гіпермаркету (БГГ) може ефективно протидіяти загрозам, зберігати його цілісність, якщо дієво буде реалізовувати, у взаємозв'язку із іншими, попереджувально-профілактичну функцію.

Попередження втрат є основним завданням системи економічної безпеки підприємства, що в кінцевому результаті має попередити загрозу банкрутства організації. Попередження загрози в економічному плані є більш ефективним, адже співвідношення витрат, здійснених до моменту настання негативної події та завдання шкоди підприємству, і витрат на ліквідацію наслідків загрози та відновлення майна і ресурсів дорівнює 1/15.

Питанням дослідження функцій системи економічної безпеки підприємств присвячена практично одна робота М.І. Зубка. У зв'язку з цим визначення, обґрунтування та розкриття змісту попереджувально-профілактичної функції системи безпеки БГГ є актуальним.

Під попереджувально-профілактичною функцією системи безпеки підприємства розуміється загальна діяльність системи, пов'язана з дотриманням законів, підзаконних актів з питань безпеки, а також розробкою нормативів безпеки та інших управлінських рішень, починаючи з режиму і закінчуючи регламентацією й мотивацією поведінки працівників підприємства.

Основною метою попереджувально-профілактичної функції є формування умов і механізмів, які б не створювали живильного середовища для виникнення загроз та були своєрідним «фільтром» на їх шляху.

Зміст виконання попереджувально-профілактичної функції полягає у розробці нормативно-правового забезпечення та створення відповідних

антимотиваційних умов з питань економічної безпеки. За умови їх наявності, виконання та дотримання попереджувально-профілактична функція виконує роль «фільтра», що стоїть на перешкоді створенню сприятливого середовища для виникнення загроз або послаблення процесу їх реалізації та мінімізації впливу.

Так, запровадження в БГГ охоронної діяльності є перешкодою для вчинення тих чи інших порушень (самовільний вивіз матеріальних цінностей, учинення крадіжок, безперешкодне проникнення на територію з метою нанесення збитків тощо).

Планування і реалізація протипожежних заходів дозволяють створити в БГГ умови, за яких ймовірність виникнення пожежі залишається незначною.

Використовуючи в БГГ технічні засоби можна попередити витік інформації з відповідних приміщень, що може зніматися спеціальними пристроями дистанційного відеоспостереження, а також з обчислювальних систем і засобів зв'язку .

Шляхом детективної діяльності можна вчасно виявляти наміри щодо вчинення правопорушень, спрямованих на нанесення збитків БГГ.

Проводячи внутрішню експертизу нормативних документів захищаються корпоративні економічні інтереси та права. Проведення без винятків відповідної правової оцінки неправомірних дій чи бездіяльності менеджерів чи інших працівників БГГ є ефективною профілактикою для вчинення таких дій у майбутньому.

Плануючи відповідні заходи з безпеки з усіх напрямів і видів діяльності БГГ, в тому числі й на випадок надзвичайних ситуацій, більшість загроз можна попередити.

Оптимізація заробітної плати, преміювання менеджерів і працівників БГГ, відносини між керівниками і підлеглими та в цілому в колективі формує такі умови, що не спонукають їх до цілеспрямованого і свідомого нанесення збитків.

Особливо ефективною в плані попередження виникнення і реалізації загроз є система контролю за роботою менеджерів і працівників, зберіганням і використанням товарно-матеріальних цінностей, фінансово-господарською діяльністю.

Визначальну роль у попередженні загроз відіграє реально створена і організаційно оформлена в БГГ система безпеки, центральне місце в якій займає власна служба безпеки та відповідна нормативно-правова база (норми з питань безпеки в Статуті, концепція безпеки, положення про захист інформації тощо).

Таким чином, результатом реалізації попереджувально-профілактичної функції є застосовані зовнішні та створені внутрішні нормативно-правові документи та умови і можливості для попередження і профілактики потенційних чи реальних загроз. Наприклад, з питань виробництва такими можуть бути:

- а) правила техніки безпеки на виробництві;
- б) технологічні вимоги до професійної роботи касирів;
- в) план дій на випадок надзвичайних подій на виробництві;
- г) регламентація у контрактах на постачання товарів, питань відповідальності постачальника за порушення умов договору;
- д) режим технічного захисту інформації з обмеженим доступом, у тому числі й комерційної таємниці;

е) режим технічного контролю доступу у виробничі будинки, та складські приміщення;

ж) нормативно-правові документи з питань охорони матеріальних цінностей та об'єктів;

з) режим допуску і перебування на виробничих і складських об'єктах тощо.

В практичній діяльності попереджувально-профілактична функція реалізується через ряд видових функцій безпеки та управління, а також відповідних методів і засобів. У взаємозв'язку із іншими функціями, вона є суттєвою перешкодою створенню сприятливого середовища для виникнення загроз або засобом послаблення процесу їх реалізації та мінімізації впливу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алькема В.Г. Економічна безпека морських портів як територіальних логістичних утворень. Розвиток методів управління та господарювання на транспорті : зб. наук. праць / Одеський національний морський університет. – Одеса : Видавництво Одеського національного морського університету, 2010 – Вип. 32. – 239 с.
2. Андрианов И.В., Баранцев Р.Г., Маневич Л.И. Асимптотическая математика и синергетика: путь к целостной простоте. — М.: Эдиториал УРСС, 2004. — 304 с.
3. Андрощук Г. А. Экономическая безопасность предприятия: защита коммерческой тайны: монография / Г. А. Андрощук, П. П. Крайнев. – К. : 2000. – 400 с.
4. Барановський О. Визначення показників економічної безпеки // Економіка. Фінанси. Право. - №8. – С.14-16.
5. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення): Монографія. – К.: Київ.нац.торг-екон.ун-т, 2004. – 759 с.
6. Бухвальд Е., Гловацкая Н., Лазаренко С. Макроаспекты экономической безопасности: факторы, критерии и показатели / Е. Бухвальд, Н. Гловацкая, С. Лазаренко // Вопросы экономики. – 1994. – №12. – С. 25 – 34
7. Ведута Е.Н. государственные экономические стратегии / Рос. экон. акад. – М., 1998. – 440с.
8. Воротін В. Є. Макроекономічне регулювання в умовах глобальних трансформацій: моногр. / Валерій Євгенович Воротін. — К.: Видво НАДУ, 2002. — 392 с.
9. Григоруку С.С. Механізм управління економічною безпекою підприємства в умовах глобальних трансформацій / С.С.

Григорук // Україна в системі міжнародних відносин в умовах глобалізації: наук. практ. конф.: тези доп., 9 лют. 2005 р., Київ, Європ. ут, 2005. — С. 70—72.

10. Гусев В.С. Экономика и организация безопасности хозяйствующих субъектов /В.С. Гусев. – СПб.: ИД «Очарованный странник», 2001. – 224 с
11. Довбня С.Б. Діагностика рівня економічної безпеки підприємства / С.Б. Довбня, Н.Ю. Гічова // Фінанси України. — 2008. — №4. – С. 88 – 97
12. Драга А. А. Обеспечение безопасности предпринимательской деятельности /А.Драга. – М: Издво МГТУ им. Н. Э. Баумана, 1998. – 304 с
13. Єрмошенко М. Фінансова безпека держави: національні інтереси, реальні загрози, стратегія запобігання. – К.: Київ. нац. тог-екон. ун-т, 2001. – 309 с.
14. Забіяко С.В., Светлова Е.С. Риск-менеджмент – основа економічної безпеки підприємства / С.В. Забіяко, Е.С. Светлова // Защита информации. Конфідент. – 2002. – №3. – С. 51 – 55
15. Забродский В., Капустин Н. Теоретические основы оценки экономической безопасности отрасли и фирмы // Бизнес-информ. – 1999. - №15-16. – С.35-37.
16. Іванілов О.С. Економіка підприємства. Підручник. – К. : Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.
17. Ільяшенко С. Н. Оценка составляющих экономической безопасности предприятия / Сергей Николаевич Ильяшенко // Науч. тр. ДонНТУ. — Донецк, 2002. — № 48. — С. 16—22.
18. Камышникова Э.В. Методы формирования комплексной оценки уровня экономической безопасности предприятия / Э.В.

- Камышникова // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №12 (102). – С. 87 – 91.
19. Кириченко О.А. Економічна безпека суб'єктів господарювання в умовах довгострокового кредитування / О.А. Кириченко, М.В. Коніжай // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №11 (101). – С. 83 – 98.
20. Кожевников Р.А. Экономическая безопасность железнодорожного транспорта: Учебник для вузов ж.-д. транспорта / Р.А. Кожевников, З.П. Межох и Н.П. Терешина и др.; Под ред. Р.А.Кожевникова, З.П.Межох. – М.:Маршрут, 2005. – 326с.
21. Козаченко А.В. Економічна безпека підприємства. Сутність і механізм забезпечення: монографія/ А.В. Козаченко, В.П. Пономарев, А.Н. Ляшенко. – К. : Вид-во«Либра», 2003. – 280 с.
22. Козаченко А. В. Методические основы оценки уровня экономической безопасности предприятия / А. В. Козаченко, В. П. Пономарев // Региональные перспективы. — № 2—3 (9—10). — С. 104—106.
23. Косевцов В.О., Бінько І.Ф. Національна безпека України: проблеми та шляхи реалізації пріоритетних національних інтересів / В.О. Косевцов, І.Ф. Бінько І.Ф. – К.: НІСД, 1996. – 61 с.
24. Кузенко Т. Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №1(91). – С. 98 – 103.
25. Куркин Н.В. Ситуационный функционально-ресурсный подход к формированию механизма экономической безопасности развития предприятия // Вісник економіки транспорту і промисловості (Зб. наук.-практ. статей). – Випуск 3. – Харків: УкрДАЗТ. – 2003. – С.17-24.

26. Куркин Н.В. Управление экономической безопасностью развития предприятия: Монография / Н. В. Куркин. – Днепропетровск: АРТ-ПРЕСС, 2004. – 450 с.
27. Медвідь М.М. Визначення переліку показників для оцінювання стану фінансової безпеки регіонів / М.М. Медвідь // Проблемы материальной культуры – Экономические науки. – 2006. – № 95. – С. 144 – 149.
28. Мойсеєнко І.П. Інформаційно-аналітичне забезпечення фінансової безпеки суб'єктів господарювання / І.П. Мойсеєнко, М.Я. Демчишин // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №10 (100). – С. 239 – 244
29. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ : навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / [В.Л.Ортинський, І.С. Керницький, З.Б. Живко та ін.]. – К.: Правова єдність. – 2009. – 544 с. 9. Ілляшенко С.М. Економічний ризик [Текст]: навч. посібник / С.М.Ілляшенко.– 2ге вид., доп. і пере- роб.– К.: Центр навчальної літератури, 2004.– 220с.
30. Основы экономической безопасности. (Государство, регион, предприятие, личность) / Под ред. Е.А. Олейникова. - М., 1997. – 288 с.
31. Папехин Р. С. Факторы финансовой устойчивости и безопасности предприятия : диссертация... кандидата экономических наук: 08.00.10 Волгоград, 2007. – 176 с.
32. Пастернак-Таранушенко Г. Економічна безпека держави. – К., 1994. – 140 с.
33. Приходько В.П. Управління економічною безпекою підприємства/ Приходько В.П.// Економіка та держава.- 2013.- №10.- С.10-12.
34. Раздина Е.В. Коммерческая информация и экономическая безопасность предприятия / Е. В. Раз- дина.// Бизнес-информ. – К.:, 2000. – 344 с.

35. Реверчук Н.Й. Умови формування системи управління економічною безпекою малого підприємництва в Україні / Надія Йосипівна Реверчук // Соціально-економічна ефективність державного управління: теорія, методологія та практика: матеріали щоріч. наук. практ. конф. — Л.: ЛВІДУ УАДІ, 2003. — Ч. 2. — С. 337—338.
36. Реверчук Н.Й. Управління економічною безпекою підприємницьких структур. — Львів: ЛБІ НБУ, 2004. — 195с.
37. Судакова О.И., Кулинич С.В. Методы экономической безопасности бизнеса. // Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції „Передові наукові розробки – 2006”. – Т.3. – Дніпропетровськ. – „Наука і освіта”, 2006. – с. 54 – 57
38. Тамбовцев В.Л. Экономическая безопасность хозяйственных систем: структура проблемы // Вестник Московского гос.ун-та. Сер.6 «Экономика». – 1995. – №3. – С.3-9.
39. Фокіна Н.П. Економічна безпека підприємства – найважливіша складова фінансової стійкості / Н.П. Фокіна // Актуальні проблеми економіки. – 2003. – №8. – С. 111 – 114
40. Хвесик М.А., Степаненко А.В., Ральчук О.М., Дорош Й.М. Антикризове управління економічною безпекою в умовах викликів фінансовоекономічної глобалізації (державний і регіональний виміри): монографія. — К., 2010. — 309 с.
41. Черновская В. Предпринимательские организации и гражданское общество / Черновская В. // МЭ и МО. — 1997. — № 2. — С. 92—114.
42. Шелест В.В. Методичний підхід до оцінки і забезпечення належного рівня фінансової безпеки довірчих товариств / В.В. Шелест // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №12 (102). – С. 134 – 139.

43. Шелест В.В. Управління фінансовою безпекою довірчого товариства // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – №3(93). – С. 181 – 184
44. Шлемко В.Т., Бінько І.Ф. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення. – К.: НІСД, 1997. – 144 с.
45. Штангрет А.М. Антикризове управління підприємством. — Л.: "Знання", 2008. — 396 с.